

Batı Trakya'da beş yıllık müftü atamaları ve Türkiye'nin itirazı

Üç müftülükte atama tamamlandı, iki müftülü düzen 2031'e uzanıyor

Stratigma Daily · 26 Ekim 2026 · STR-DLY-261026 · stratigma.org/reports/bati-trakya-muftu-atamaları-türkiye-yunanistan

Yunanistan, Gümölcine ve İskeçe'ye beş yıllık görev süresiyle müftü atayarak 2022 yasasındaki atama usulünü Batı Trakya'daki üç müftülüğün tamamında uygulamış oldu.

Yunanistan, 22 Ekim'de duyurulan kararnamelerle Türkiye sınırındaki Batı Trakya bölgesinde bulunan Gümölcine (Komotini) ve İskeçe (Ksanti) müftülüklerine beş yıllık görev süresiyle iki müftü atadı. Müftü, bölgedeki Müslümanların din işlerini yöneten ve bazı aile hukuku davalarına bakabilen din görevlisidir. Atamalar, Yunanistan'ın resmî gazetesinde yayımlanan cumhurbaşkanlığı kararnameleriyle yapıldı. Anadolu Ajansının (AA) 22 Ekim'deki haberine göre Gümölcine'ye Bilal Kara Halil, İskeçe'ye Şükrü Şerif Damatoğlu atandı.

Türkiye Dışişleri Bakanlığı, 24 Ekim'de yayımladığı 207 sayılı açıklamayla atamalara itiraz etti. Yunanistan Dışişleri Bakanlığı ise verdiği yanıtta Ankara'nın eleştirilerini Yunanistan'ın iç işlerine müdahale olarak nitelendirdi. Gümölcine ve İskeçe'de 1990'dan beri biri devletçe atanan, diğeri azınlıkça seçilen iki müftünün bulunduğu düzen, bu atamalarla birlikte yeni müftülerin görev süresinin dolacağı 2031'e kadar sürecek görünüyor.

Atamaların arka planı

Müftülük ve 2022 yasası

Türkiye Dışişleri Bakanlığına göre Batı Trakya'da yaklaşık 150 bin kişilik Müslüman Türk azınlık yaşıyor. Bölgedeki üç müftülük Dimetoka (Didimotihö), Gümölcine ve İskeçe'de bulunuyor. Müftülükler, Yunanistan Eğitim, Din İşleri ve Spor Bakanlığına bağlı kamu kurumlarıdır. Müftü, Müslümanlar arasındaki dinî nikâhları kıyar ve azınlık mensuplarının evlilik, boşanma, velayet ve miras gibi işlerinde İslam hukukuna göre karar verebilir.

Yunanistan, müftülükleri 2022'de çıkardığı 4964 sayılı yasayla yeniden düzenledi. Yasaya göre boşalan bir müftülük için önce aday başvurusu alınıyor. Ardından 33 kişilik bir danışma kurulu, her adayın göreve uygun olup olmadığı hakkında görüş bildiriyor. Kurula, müftülük boşken görevi geçici olarak yürüten vekil müftü başkanlık ediyor. Kurulun 27 üyesi imamlar, İslam din dersi öğretmenleri, medrese ve üniversite öğretim

elemanları arasından kurayla belirleniyor. Eğitim Bakanı, kurulun görüşlerini dikkate alarak müftüyü seçiyor; atama, bakanın önerisi üzerine cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle yapılıyor. Görev süresi beş yıl ve yasa bu sürenin bakan kararıyla bir kez yenilenmesine izin veriyor. Yasa ayrıca müftünün aile ve miras davalarına bakabilmesini, davanın iki tarafının da bu yönde başvurmasına bağladı.

İki müftülü düzen nasıl oluştu

Türkiye'ye ve azınlık temsilcilerine göre azınlığın müftüsünü seçme hakkı, Balkan Savaşlarının ardından 1913'te imzalanan Atina Antlaşması ile tanındı. Yunanistan da 1920'de çıkardığı 2345 sayılı yasayla müftülerin seçimle belirlenmesini öngördü. Anlaşmazlık, 1985'te Gümülcine Müftüsü Hüseyin Mustafa Efendi'nin ölümünün ardından Yunan makamlarının seçim yapmadan müftülüğe geçici müftü atamasıyla başladı.

Aralık 1990'da çıkarılan bir kanun hükmünde kararname, müftülerin Eğitim Bakanının önerisi üzerine cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle atanmasını öngördü. Bu düzenleme 1920 tarihli yasayı yürürlükten kaldırdı ve Şubat 1991'de çıkarılan bir yasayla onaylandı. Azınlık ise aynı günlerde kendi seçimini yaptı: Gümülcine'de 28 Aralık 1990'da cuma namazına katılanlar İbrahim Şerif'i müftü seçti.

1990'dan bu yana Gümülcine ve İskeçe'de iki ayrı müftü bulunuyor. Devletin atadığı müftü resmî yetkileri kullanıyor. Azınlığın seçtiği müftünün resmî yetkisi yok, ancak azınlık ve Türkiye bu müftüleri tanıyor. Bugün azınlığın seçtiği müftüler Gümülcine'de İbrahim Şerif, İskeçe'de Mustafa Trampa'dır. Seçilmiş müftüler geçmişte "görev gaspı" suçlamasıyla yargılandı. Avrupa Konseyine üye devletlerin insan hakları yükümlülüklerine uyup uymadığını denetleyen Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM), 1999'daki Şerif/Yunanistan kararında Şerif'in bu suçlamayla cezalandırılmasının din özgürlüğünü ihlal ettiğine hükmetti.

Bu yılki adımlar

Yunanistan, 2022 yasasındaki usulü ilk kez Dimetoka'da uyguladı. Bu usulle atanan müftü Emin Şerif, 9 Ocak'ta Atina'da yemin ederek göreve başladı.

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan ile Yunanistan Başbakanı Kiriakos Miçotakis, 11 Şubat'ta Ankara'da Yüksek Düzeyli İş Birliği Konseyi toplantısına başkanlık etti. Bu konsey, iki ülkenin liderlerini ve bakanlarını bir araya getiren ikili toplantı mekanizmasıdır. Erdoğan toplantının ardından, Batı Trakya Türk azınlığının din özgürlüklerinden ve eğitim imkânlarından tam olarak yararlanması yönündeki beklentilerini Miçotakis ile paylaştığını söyledi.

Türkiye Dışişleri Bakanlığı 8 Nisan'da Dimetoka atamasına itiraz etti ve Yunanistan'ın aynı adımı Gümülcine ve İskeçe'de de atmak istediğini belirtti. Yunanistan Dışişleri Bakanlığı 9 Nisan'daki yanıtında Dimetoka atamasının tamamlandığını, diğer iki müftülük için başvuruların açıldığını duyurdu. 22 Ekim'de duyurulan kararnameler bu süreci tamamladı.

Tarafların tutumu

Türkiye Dışişleri Bakanlığına göre Yunanistan, iki ülkedeki azınlıkların haklarını da düzenleyen 1923 tarihli Lozan Barış Antlaşması ve diğer uluslararası anlaşmalarla güvence altına alınan hakları göz ardı ediyor. Bakanlık, müftülüğü azınlığın dinî, sosyal ve kültürel kimliğinin ayrılmaz parçası olarak tanımlıyor. 24 Ekim tarihli açıklamada atanan kişiler "sözde müftü" olarak nitelendirildi. Bakanlık, Yunan makamlarını azınlığın seçtiği "meşru müftüleri" tanımaya ve atanmış müftüleri dayatmaktan vazgeçmeye çağırdı. Türkiye resmî açıklamalarında topluluk için "Batı Trakya Türk azınlığı" adını kullanıyor.

Yunanistan Dışişleri Bakanlığı ise topluluğu "Trakya Müslüman azınlığı" olarak adlandırıyor. Bakanlığın ekim ayındaki yanıtına göre Lozan Barış Antlaşması azınlığı etnik değil dinî ölçütle tanımlıyor ve azınlık mensupları Yunan vatandaşıdır. Atina, 2022 yasasının aralarında kadınların da bulunduğu azınlık mensuplarına müftü belirleme sürecinde yer verdiğini savunuyor. Bakanlık, Türkiye'de de müftülerin devlet tarafından atandığını hatırlatıyor. Din özgürlüğünün temel bir hak olduğunu, ancak bu hakkın seçici biçimde öne sürülmesinin başka bir ülkenin iç işlerine müdahaleyi haklı çıkarmayacağını belirtiyor.

Atina'nın nisan ayındaki açıklamasına göre Lozan Barış Antlaşması müftülerin seçilmesini öngörmüyor. Yunanistan, müftülerin seçilmek yerine atanmasını, müftülerin yargı ve idari görevler de üstlenmesiyle gerekçelendiriyor.

Gümölcine'de azınlığın seçtiği müftü İbrahim Şerif, atama süreci devam ederken nisan ayında Demirören Haber Ajansına (DHA) Yunanistan'ın atayacağı müftüler için "azınlık olarak biz yine onları kabul etmiyoruz" demişti.

Atamalar neyi değiştiriyor

Atamalardan önce 2022 yasasının usulü yalnızca Dimetoka'da uygulanmıştı. Gümölcine ve İskeçe'de başvurular nisan ayında açılmıştı. 22 Ekim'de duyurulan kararnamelerle bu iki müftülükte de süreç tamamlandı.

Atamalar iki müftülü düzeni sona erdirmiyor. Atanan müftüler beş yıl, yani 2031'e kadar görevde kalacak ve yasa bu sürenin bir kez yenilenmesine izin veriyor. Seçilmiş müftüler ise azınlık içindeki konumlarını koruyor, ancak resmî yetki kullanamıyor. Bunun somut sonucu şu: Nikâh kıyma ve tarafların başvurması hâlinde aile hukuku davalarına bakma yetkisi, önümüzdeki beş yıl boyunca azınlığın seçtiği müftülerin ve Türkiye'nin tanımadığı atanmış müftülerde olacak.

Türkiye'nin talebinin karşılanması, Yunanistan'ın kararnameleri geri almasını ya da yasayı değiştirmesini gerektiriyor. Atina ise nisan ayında azınlık konusundaki yaklaşımının ve azınlığın uluslararası hukuktaki tanımının değişmeyeceğini açıklamıştı. Bu nedenle konu, iki ülkenin yürüttüğü diyalogda uzlaşma sağlanamayan başlıklar arasında kalıyor. Şubattaki toplantıda iki ülke deniz yolu taşımacılığında deprem hazırlığına kadar çeşitli alanlarda belgeler imzalamıştı. Azınlık başlığında ise ortak bir adım atılmadı; iki hükûmet nisan ayında dile getirdiği tutumları ekimde tekrarladı.

İzlenecek başlıklar

- Atanan iki müftünün yemin ederek göreve başlaması. 4964 sayılı yasaya göre yeni müftü yemin edip göreve başladığında vekil müftünün görevi kendiliğinden sona eriyor.
- Seçilmiş müftülerin ve azınlık kurumlarının yeni müftülere karşı tutumu.
- Türkiye ile Yunanistan arasındaki bir sonraki üst düzey görüşmede azınlık başlığının ele alınıp alınmayacağı.
- Atanan müftülerin beş yıllık görev süresi 2031'de dolacak. Yunanistan Eğitim Bakanı o tarihte sürenin yenilenip yenilenmeyeceğine karar verecek.

Kaynaklar

- T.C. Dışişleri Bakanlığı, No: 207, "Regarding Greece's Policies Toward the Muftis of the Turkish Minority in Western Thrace", 24 Ekim 2026: https://www.mfa.gov.tr/no_-207_-yunanistan-in-bati-trakya-turk-azinliginin-muftuluklerine-yonelik-uygulamaları-hk.en.mfa
- T.C. Dışişleri Bakanlığı, No: 66, "Regarding Greece's Policies Toward the Muftis of the Turkish Minority in Western Thrace", 8 Nisan 2026: https://www.mfa.gov.tr/no_-66_-yunanistan-in-bati-trakya-turk-azinliginin-muftuluklerine-yonelik-uygulamaları-hk.en.mfa
- T.C. Dışişleri Bakanlığı, "Yunanistan'daki Türk Varlığı (Batı Trakya Türk Azınlığı)", erişim 26 Ekim 2026: <https://www.mfa.gov.tr/bati-trakya-turk-azinligi.tr.mfa>
- Yunanistan Dışişleri Bakanlığı, "Announcement regarding the announcement by the Turkish Ministry of Foreign Affairs on the Muslim minority of Thrace", 9 Nisan 2026: <https://www.mfa.gr/en/announcement-by-the-ministry-of-foreign-affairs-regarding-the-announcement-by-the-turkish-ministry-of-foreign-affairs-on-the-muslim-minority-of-thrace-09-04-2026/>
- Yunanistan Eğitim ve Din İşleri Bakanlığı, 4964/2022 sayılı Yasa, 137-162. maddeler (İngilizce çeviri), 2022: https://www.minedu.gov.gr/publications/docs2023/Law_4964-2022_Articles_137-162_eng.pdf
- Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, Serif v. Greece (38178/97) kararı, 14 Aralık 1999: <https://www.uio.no/studier/emner/jus/humanrights/HUMR5508/v14/teaching-material/case-of-serif-v.-greece.pdf>
- Anadolu Ajansı, "Dışişleri Bakanlığında Yunanistan'ın Gümölcine ve İskeçe'ye müftü atamasına tepki", 24 Ekim 2026: <https://www.aa.com.tr/tr/gundem/disisleri-bakanligindan-yunanistanin-gumolcine-ve-iskeceye-muftu-atamasina-tepki/4099340>
- Anadolu Ajansı (Son Dakika üzerinden), "Yunanistan, Türk azınlığın seçme talebine rağmen iki müftülüğe beş yıllık atama yaptı", 22 Ekim 2026: <https://www.sondakika.com/guncel/haber-yunanistan-turk-azinligin-secme-talebine-ragmen-ik-20356334/>
- Daily Sabah, "Greece defies Turkish minority in disputed mufti appointments", 23 Ekim 2026: <https://www.dailysabah.com/politics/greece-defies-turkish-minority-in-disputed-mufti-appointments/news>
- Euronews Türkçe, "Batı Trakya'daki müftü atamaları Türkiye ile Yunanistan arasında yeniden tartışma konusu", 25 Ekim 2026: <https://tr.euronews.com/2026/10/25/bati-trakyadaki-muftu-atamaları-türkiye-ile-yunanistan-arasında-yeniden-tartisma-konusu>
- GreekReporter, "Greece and Turkey Clash Over New Mufti Appointments in Thrace", 25 Ekim 2026: <https://greekreporter.com/2026/10/25/greece-turkey-thrace-mufti-appointments-minority/>
- To Vima, "Athens on Latest Sisyphian Barb by Ankara: Lausanne Doesn't Provide for Muftis' Elex", 9 Nisan 2026: <https://www.tovima.com/world/athens-on-latest-sisyphian-barb-by-ankara-lausanne-doesnt-provide-for-muftis-elex/amp/>
- Türkgün, "Tepkilere rağmen atama! Dimetoka'ya devlet eliyle yeni müftü", 11 Ocak 2026: <https://www.turkgun.com/turk-dunyasi/tepkilere-ragmen-atama-dimetokaya-devlet-eliyle-yeni-muftu/350847>
- Euronews Türkçe, "Yunanistan Başbakanı Miçotakis Ankara'da: 'Diyalogdan yanayız'", 11 Şubat 2026: <https://tr.euronews.com/2026/02/11/yunanistan-basbakani-micotakis-ankarada-diyalogdan-yanayiz>
- NTV, "Yunanistan Başbakanı Miçotakis Ankara'da", 11 Şubat 2026: <https://www.ntv.com.tr/dunya/yunanistan-basbakani-micotakis-ankarada-1711513>
- Demirören Haber Ajansı, "Gümölcine Seçilmiş Müftüsü: Yunanistan halkın seçtiği müftüleri, biz de onların tayin ettiklerini kabul etmiyoruz", 18 Nisan 2026: <https://www.dha.com.tr/gundem/gumolcine-secilmis-muftusu-yunanistan-halkin-sectigi-muftuleri-biz-de-onlari-tayin-ettiklerini-kabul-etmiyoruz-2857065>